

EGY EMBER LELKÉNEK MŰVÉSZI VETÜLETEI
L. Ritók Nóra grafikusművész kiállításának megnyitója
1994. június 10.
Püspökladány, Karacs Ferenc Múzeum

Fantáziát indító, asszociációkra készítő és bizony szívet melengető vallomások vesznek itt körül bennünket. Tanúi vagyunk annak, hogy az öröklött és továbbfejlődött tehetség elemi ereje hogyan válik lírai finomságú és hangulatú művészi alkotásokká.

Mert minden művészi alkotás a megformált anyag és a formáló indulat együtt hatásaként jön létre. Ritók Nóra alkotásai azt igazolják, de legalábbis sejtetik, hogy ő egy kicsit titokzatos és egyben örömteli áhítattal és szeretettel hozta létre saját bensőséges viszonyát a természettel és az őt körülvevő emberekkel. Teljes alázattal rendelte alá magát a látvány hasonlíthatatlan szépségének és tökéletességének. Én azt gondolom erről, hogy nem tudatosan vállalt panteizmus ez, hanem inkább e viszony fontosságának, sok mindent meghatározó erejének a felismerése.

Ritók Nóra művészetének egy másik fontos és meghatározó motívuma a mítosz, a valóság és a mesevilág egymást átszövő kapcsolata. Az ember ugyanis nemcsak mindennapi életének látványaiban él, élete különös erővonalak mentén alakul, s ennek hatására rejtélyes és sejtelmes képeket alakít ki magában a valóságos és elképzelt világról. Grafikáin a növényi ornamentelek, az állatfigurák, az emberi alakok, a leányarcok vonalhálói szinte új életre kelnek, a fantázia, a képzelet Világába emelnek. Azt hiszem, hogy azok az emberek, akik felfedezték a szépség törvényei szerint való alkotás örömét, ebben az azonosulni vágyásban vélik felfedezni a gyakran elveszni látszó harmóniát. Közéjük tartozik Ritók Nóra is.

Azt mondja erről: „Rajzaimon Azt a harmóniát jelenítem meg az ember és a természet között, melynek hiányát nap mint nap tapasztalom. Keresem az embert a természetben, a természetet az emberben...”

Egy másik, de mindezekből eredő összefüggésre akkor gondol az ember, amikor képeinek felületét nézi. Egy sor egymáshoz társítható fogalom megjelenését fedezhetjük fel a tereket betöltő finom vonalak megjelenése, mesébe illő játéka láttán. Ezeknek a jellemzőknek egymáshoz kapcsolása kifejezi egyéniségét, stílusát, emberi és művészi karakterét. Valahogy ilyen módon: pókháló – finomság, gyengédség; leheletszerű – tovatűnő; lendületes – szédülő, örvénylő; a leíró vonalak – fegyelmezettség; firkavonalak – önfeledt játékok; megtörő vonalak – fájdalom; finom hullámverések – a nőiesség kifejeződései.

Bizonyára még több egymáshoz társuló kifejezés is eszünkbe juthat Ritók Nóra rajzai láttán. Furcsának tűnnek ezek a párhuzamok? Akkor nem, ha nemcsak azt nézzük, mit ábrázol, hanem felfedezzük, hogy milyen érzelmet közvetít és vált ki belőlünk.

Nézzék Ritók Nóra grafikáit. Az emberi alakot szinte beleszövi a természet jelenségeibe, tárgyaiba. Megteremti vele a képek gondolatiságát és felületi szépségeit.

Így teremt magának egy sajátos, művészi világot, amelyben átéli az alkotás gyönyörűségeit, azt a reményt melengetve lelkében, hogy ezzel másokról és másoknak is szól, s hogy műveiben felismerik őt, azt, amit gondol, amit érez, s amit fontosnak tart.

Alkotómunkájának legfontosabb elemei a tehetség, a kitartó szorgalom, a tisztesség és a tisztaság, a becsületesség, a lényeges összefüggéseket kereső és felmutató, koherens világkép és a rá jellemző stílusjegyek. Mindezek kelnek életre Ritók Nóra képein finom, szinte versekbe írható és zenébe komponálható hangulatokkal és emóciókkal.

Kissé stílustörőnek hathat, ha néhány prózaibb közlést ideillesztek. A ma már Berettyóújfaluhoz tartozó Berettyószentmártonban született. Nyíregyházán szerzett tanári

diplomát. Berettyóújfaluban tanít, vezeti az ottani grafikai műhelyt. Rajzórái élményt jelentenek a tanítványok számára, és azoknak is, akiknek módjuk van belenézni rajzpedagógiai, a vizuális nevelést magas színvonalon szolgáló műhelyébe. Tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének. Máig tizenhét önálló kiállításon mutatkozott be közönségének. 1991-ben a Hajdú-Bihar Megyei Őszi Tárlaton nívódíjjal tüntették ki. Két gyermek édesanyja.

Befejezőként ezt mondom róla: elindult Biharból, ebből a különös, természet és sorsverte világból, nyitott lelkivilágú és a megmaradás akarata által edzett emberek közül. Így alkotta meg a saját – a természet, az emberek és a közte kialakult – egyéni viszonyát, őszinte és boldog áhítattal.

Grafikai, látványba fogalmazott lírai vallomásai láttán Kosztolányi Dezső szépen megírt sorai jutottak eszembe:

„...szíveket gyűjtöttem. Elhanyagló kedves főket,
jó aggok kékerű áldott kezét,
kisgyermek csodás, seprős pillájú, bűvös szemeit...”

Kosztolányi Dezső: Magánbeszéd.